

בושות גבר מצווה

אתחיל מסוף יקוז קריאתי

ולא סיפרתי אותו לאף אחד, אפילו לא לאשתי. בכל לילה מאז, כאשר אני מגיע לקטע: "הריני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס או הקניט אותי", אני נזכר באותו נער, שכיום גדל להיות תלמיד חכם מפורסם ומזכה רבים, אך אני יכול למחול לו. כל חייו, סבל אותו תלמיד חכם סבל גדול ונורא, ואף קבר את בנו, וכעת לאחר שנפטר בגיל צעיר, אומרים לי שהסיבה לכך היא אותו צער קשה שגרם לי לפני גיל הבר מצווה."

"שמעתי את דבריו בשקיקה", אומר הרב זילברשטיין שליט"א, "ואמרתי לו שיעשה טובה עם אותו נפטר תלמיד חכם, ויעלה לקברו עם שני עדים, ויאמר בפה מלא שהוא מוחל לו."

כי אכן צער כזה שעשה האדם לחבירו, אף לפני עשרות שנים ואף לפני גיל בר מצווה, לא נשכח אצל מלך מלכי המלכים, "כי אין שכחה לפני כסא כבודך", והקב"ה משלם על כך בחומרה למי שמצער את בניו."

הגרא"י זילברשטיין שהודעזע מהסיפור, אמר: "לומדים אנו מכאן כמה חמור לפגוע בנער בר מצווה, גם כשאין קולו יפה ועד כמה גדול עונשו של הפוגע."

אך מאידך גיסא אמרו לנו חכמים, שהרי מידה טובה מרובה ממידת פורענות פי 500, ואם כך, תארו לעצמכם כמה גדול בשמיים אדם המחמיא ומעודד את נער בר המצווה לאחר קריאתו ואומר לו: "כמה יפה קראת... היה ממש תענוג לאוזניים". כמה ישלם לו הקב"ה על כך ששימח את נפו של ילדו הקטן המתחיל ללכת במסילות העולות בית ה'.

סיפור זה החל להכות גלים ברחבי עולם התורה וכבר זעזע רבים, שלפני הקב"ה אין חלילה פרוטקציות: לא משנה מי אתה ומה מעמדך, אם ציערת יהודי ולא ביקשת את סליחתו – פגעת בבנו אהובו של הקב"ה, ומידת הדין מתוחה ברגעים הללו. כמה אנשים סובלים ומיסורים מסתובבים בעולם שאינם יודעים שאם רק יעבירו על מידותיהם ויבקשו סליחה מאותו בן משפחה או חבר לעבודה שקשה להם ללכת ולהתנצל בפניו – כל חייהם ישתנו לחלוטין ומידת הדין תסור מעליהם!

בעבורי מלמד מיוחד שיכין אותי היטיב. הייתי עושה את דרכי אל בית הכנסת מידי יום על מנת להתאמן עם אותו מלמד. כשהייתי מתחיל לשנן את טעמי המקרא, מיד היה נכנס אותו תלמיד חכם גדול, שהיה אז בגילי, והיה מתחיל לצחוק עליי ועל הקול היפה שלי, לעיני הסובבים. הוא החל לחקות את הקריאה שלי עם קול מעוות הדומה לשלי, ואני שהייתי אז ילד צעיר, התביישתי עד עומקי נשמת, אך שתקתי.

והנה, הגיעה השבת חתן המיוחדת, שכה חיכינו לה וכה השקענו בעבודה. בעל הקורא הגיעה לעליית מפטיר, והכריזו בקול: "יעמוד הבר מצווה לקרוא בתורה". עלייתי בהתרגשות ובשמחה, עד שלפתע, ניצב מולי אותו נער (התלמיד חכם) ולעיני כל

מה קרה לילד?

המסובים ובני המשפחה החל לחקות את קולי ואת קריאתי בצורה בוטה ומשפילה. הבושה היתה נוראה, כשגם כל המתפללים לא אהבו את התנהגותו הפוגעת של הילדון. ברכתני את ברכות התורה והחלתי בקריאה. הקריאה היתה מושלמת ובלי טעויות. אותו נער (התלמיד חכם) נעמד מאחוריי, וכשראה שאיני טועה, החל לבעוט ברגליי בחזקה, על מנת שאצא מריכוז ואתבלבל לעיני כל הקהל הרב שהתאסף. היו אלו הרגעים הקשים בחיי. ניסיתי בכל כוחי להתרכז בקריאה ולא להגיב. הדבר סחט את כל כוחותיי. הנשמה שלי עמדה להתפרץ בבכי קורע ולצערי כל המתפללים היו שקועים בקריאה ולא הבחינו בבעיטות שבעט בי ברגע הגדול בחיי וציערו אותי עד למאד. סיימתי את הקריאה בהצלחה וחזרתי למקומי בלא להגיב או להשיב לאותו בחור. אך מאז שמרתי את הדבר בעומקי נשמת

"העולם אינו הפקר. העולם אינו הפקר", זעק המשגיח בשיבה, "יש בורא לעולם שרואה את הכל וזוכר הכל ושום דבר לא נשכח ממנו. "כי לא נעלם דבר מלפני כסא כבודך" – מאיתנו אולי הדבר נשכח, אך לפני הקב"ה המעשה שעשה האדם עומד כרגע הוויתו ומחכה הוא לרגע שבו ישוב האדם בתשובה."

החפץ חיים דרש ואמר: "לפעמים הקב"ה ממתין לאדם שפגע בחברו שנים רבות על מנת שיבוא לבקש ממנו מחילה, אך אם הוא לא יעשה זאת, חלילה תפגע בו מידת הדין אפילו אחר שנים רבות מרגע המעשה."

לפנינו סיפור מדהים שסיפר הרב יצחק זילברשטיין שליט"א הממחיש לנו זאת: "לפני זמן מה, הגיע אליי יהודי ירא שמיים, כשהוא נסער ונבהל. מה קרה? "ישנו תלמיד חכם גדול", הוא מספר לי, "שזכה לחבר ספרים חשובים ומוכרים מאד וזיכה את הרבים, אשר במשך חייו עבר ייסורים קשים ונוראים, ובפרט כשקבר את בנו יחידו."

לפני מספר שנים, הזדעזעו כולם לשמוע על פטירתו של אותו תלמיד חכם, כשהוא עדיין צעיר לימים. כולם תמהו והשתוממו מה הסיבה לכל האסונות שאירעו לו בחייו. והנה, הוא ממשיך ומספר: "באו אליי ואמרו לי: "דע לך, שכל הסבל שעבר התלמיד חכם כל חייו, ואף פטירתו בגיל צעיר – היא בגללך! בגלל ההקפדה שיש לך עליו בזמן היותך בחור צעיר."

"בגללי?", הזדעזעתי, אך אז חשבתי היטיב וניסיתי להיזכר האם נכון הדבר. עד שנזכרתי. נזכרתי היטיב ביותר. היה זה לפני עשרות שנים, בעודי ילד. אני ואותו תלמיד חכם היינו בני אותו גיל. גדלנו יחד ואף התפללנו באותו בית כנסת. והנה, בשעה טובה הגעתי לגיל 13, והגיעה השבת חתן שלי, בה הייתי צריך לעלות לקרוא את ההפטרה.

הדבר היה קשה לי במיוחד, מפני שהי לא חנן אותי בקול יפה ולכן הייתי צריך מורה מיוחד שיעזור לי. לאבא שלי היה כה חשוב הדבר, עד אשר הוא הוזיל מכיסו כסף רב ושכר

אמרו חכמים כי הצער שיש לילד קטן שלקחו לו את 'סירת הנייר' שקולה לפני ה' כצערו של אדם מבוגר שטבעה ספינתו בים ואיבד את כל רכושו. כי הקב"ה בוחן ליבות וכליות והוא משתתף בכל צער של יהודי ואין לפניו שוחד או משוא פנים. לא משנה מי אתה ומה מעמדך – אם פגעת ביהודי ואף בילד, עליך לבקש ממנו את סליחה!